

**Beata Topij-Stempińska**

**Działalność edukacyjna  
Krucjaty Eucharystycznej  
w Polsce międzywojennej**

**WYŻSZA SZKOŁA FILOZOFICZNO-PEDAGOGICZNA IGNATIANUM  
WYDAWNICTWO WAM  
KRAKÓW 2009**

## STUDIA PEDAGOGICZNE

Seria pod redakcją Anny Królikowskiej

1. R. Jasnos, *Teologia Prawa w Deuteronomium*, 2001.
2. *Sto Lat polskiej katechezy. Wkład wybitnych polskich katechetów w odnowę i rozwój polskiej katechezy*, R. Czekalski (red.), 2001.
3. H.G. Ziebertz, *Religijność i wychowanie w świecie pluralistycznym*, 2001.
4. J. Tarnawa, *Katecheza o cierpieniu i umieraniu w nauczaniu Jana Pawła II*, 2001.
5. *Nauka – Wiara – Katecheza. Jak mówić o relacjach nauka – wiara – katecheza w katechezie?*, R. Janusz, B. Lisiak, J. Poznański (red.), 2002.
6. *Dydaktyka w służbie katechezy*, S. Dziekoński (red), 2002.
7. A. Błasiak, *Młodzież – świat wartości*, 2002.
8. A. Walulik, *Katecheza inicjacyjna w polskich katechizmach (1945-1990)*, 2002.
9. P. Kaźmierczak, *Personalistyczna koncepcja wychowania w nauczaniu Jana Pawła II*, 2003.
10. J. Tarnawa, *Cierpienie, umieranie, nadzieja*, 2003.
11. *Wybrane zagadnienia rewalidacji osób niepełnosprawnych*, B. Grochmal-Bach (red.), A. Żarow-Nitoń (red.), 2003.
12. M. Babik, *Współżycie seksualne w nauczaniu biblijnym*, 2003.
13. D. Kurzydło, *Koncepcja katechezy dorosłych we współczesnych dokumentach Kościoła*, 2003.
14. K. Jarkiewicz, *Duszpasterstwa Akademickie Krakowa po II wojnie światowej*, 2004.
15. A. Seredyńska, *Dynamika rekolekcji ignacjańskich w formacji duchowej młodzieży Ruchu Światło-Życie w Polsce*, 2004.
16. G. Łuszczak, *Środki dydaktyczne w katechetycznym procesie nauczania-uczenia się*, 2005.
17. J. Konior, *Zagadnienie „grzechu” w kulturze chińskiej*, 2006.
18. S. Jasionek, *Wychować człowieka. Osoba ludzka. Prawa człowieka. Wychowanie moralne*, 2007.
19. B. Stańkowski, *Wychowanie w duchu wielokulturowości*, 2007.
20. A. Królikowska, *Pojęcia religijne młodzieży*, 2008.
21. B. Stańkowski, *Konflikt nauczyciel – uczeń. Uzdrawianie relacji w świetle „Reguły 5R”*, 2009.
22. *Zachowania seksualne uczniów na terenie szkoły*, M. Babik (red.), 2009.
23. A. Błasiak, *Aksjologiczne aspekty procesu wychowania. Wybrane zagadnienia*, 2009.
24. B. Topiń-Stempińska, *Działalność edukacyjna Krucjaty Eucharystycznej w Polsce międzywojennej*, 2009.

© Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, 2009

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

tel. 012 62 93 420 • fax 012 42 30 038

wydawnictwo@ignatianum.edu.pl

<http://www.ignatianum.edu.pl>

Publikacja dofinansowana ze środków przeznaczonych na działalność statutową Wydziału Pedagogicznego WSFP „Ignatianum” w Krakowie w 2009 r.

*Recenzenci*

Prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz

Prof. dr hab. Mieczysław J. Adamczyk

*Redakcja*

Ewa Wieczorek

*Projekt okładki i stron tytułowych*

Jadwiga Mączka

ISBN 978-83-7614-088-9 (Ignatianum)

ISBN 978-83-7505-489-7 (WAM)

**WYDAWNICTWO WAM**

ul. Kopernika 26 • 31-501 KRAKÓW

tel. 012 62 93 200 • fax 012 42 95 003

e-mail: [wam@wydawnictwowam.pl](mailto:wam@wydawnictwowam.pl)

**DZIAŁ HANDLOWY**

tel. 012 62 93 254-256 • fax 012 43 03 210

e-mail: [handel@wydawnictwowam.pl](mailto:handel@wydawnictwowam.pl)

**Zapraszamy do naszej KSIĘGARNI INTERNETOWEJ**

<http://WydawnictwoWam.pl>,

tel. 012 62 93 260, 012 62 93 446-447 • fax 012 62 93 261

Drukarnia Wydawnictwa WAM • ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

## Spis treści

|                                                                                                               |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Skróty .....                                                                                                  | 9         |
| Wstęp .....                                                                                                   | 11        |
| <b>1. Krucjata Eucharystyczna wśród dziecięcych<br/>i młodzieżowych organizacji II Rzeczypospolitej .....</b> | <b>23</b> |
| <b>1.1. Dziecięce i młodzieżowe organizacje II RP .....</b>                                                   | <b>23</b> |
| 1.1.1. Organizacje wyznaniowe .....                                                                           | 26        |
| 1.1.2. Organizacje polityczne .....                                                                           | 31        |
| 1.1.3. Organizacje społeczne .....                                                                            | 39        |
| <b>1.2. Powstanie i rozwój Krucjaty Eucharystycznej .....</b>                                                 | <b>43</b> |
| 1.2.1. Początki organizacji na Zachodzie .....                                                                | 43        |
| 1.2.2. Pierwsze placówki w Polsce .....                                                                       | 50        |
| <b>2. Podstawy programowe działalności</b>                                                                    |           |
| <b>Krucjaty Eucharystycznej .....</b>                                                                         | <b>61</b> |
| <b>2.1. Inspiracje dla programu .....</b>                                                                     | <b>61</b> |
| 2.1.1. Koncepcje wychowawcze jezuitów .....                                                                   | 61        |
| 2.1.2. Specyficzny charakter polskiej religijności .....                                                      | 64        |
| 2.1.3. Pedagogika katolicka .....                                                                             | 65        |
| 2.1.4. Pedagogika Nowego Wychowania .....                                                                     | 71        |
| <b>2.2. Główne założenia programowe .....</b>                                                                 | <b>73</b> |
| <b>2.3. Struktura Krucjaty .....</b>                                                                          | <b>76</b> |
| 2.3.1. Kadra prowadząca .....                                                                                 | 78        |
| 2.3.2. Członkowie Krucjaty .....                                                                              | 85        |
| <b>2.4. Główne formy działalności .....</b>                                                                   | <b>94</b> |
| 2.4.1. Działalność organizacyjno-wychowawcza<br>(zebrania, „Dzień Krucjaty”) .....                            | 94        |

---

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.4.2. Działalność religijna (nabożeństwa i adoracje) . . . .                                                 | 97  |
| 2.4.3. Działalność wydawnicza . . . . .                                                                       | 99  |
| 3. Wychowanie religijne w polskiej Krucjacie Eucharystycznej . . . .                                          | 107 |
| 3.1. Kształtowanie charakteru . . . . .                                                                       | 107 |
| 3.2. Interioryzacja wartości religijnych . . . . .                                                            | 122 |
| 3.2.1. Uczenie się modlitwy . . . . .                                                                         | 122 |
| 3.2.2. Kult maryjny . . . . .                                                                                 | 128 |
| 3.2.3. Nabożeństwo do Serca Pana Jezusa . . . . .                                                             | 133 |
| 3.3. Budowanie więzi osobowej z Chrystusem<br>w Eucharystii . . . . .                                         | 136 |
| 3.3.1. Przystępowanie do Komunii Świętej . . . . .                                                            | 139 |
| 3.3.2. Komunia duchowa . . . . .                                                                              | 142 |
| 3.3.3. Udział w adoracjach Najświętszego Sakramentu . . . .                                                   | 143 |
| 4. Podstawy wychowania narodowego i państwowego<br>realizowane w Krucjacie Eucharystycznej w Polsce . . . . . | 147 |
| 4.1. Źródła inspiracji . . . . .                                                                              | 147 |
| 4.2. Kształtowanie postawy patriotycznej<br>(obywatelsko-państwowej) u członków Krucjaty . . . . .            | 155 |
| 4.3. Ideologia rycerska . . . . .                                                                             | 168 |
| 5. Aspekt społeczny działalności wychowawczej polskiej<br>Krucjaty Eucharystycznej . . . . .                  | 181 |
| 5.1. Kontekst ideowy . . . . .                                                                                | 181 |
| 5.2. Wychowanie do czynnej miłości bliźniego . . . . .                                                        | 188 |
| 5.3. Propagowanie wiary katolickiej oraz własnej<br>organizacji (idea apostołstwa) . . . . .                  | 200 |
| 5.4. Aspekt społeczno-kulturowy – zasady dobrego<br>wychowania i wychowania estetycznego . . . . .            | 213 |
| 6. Spuścizna Krucjaty Eucharystycznej . . . . .                                                               | 223 |
| 6.1. Reaktywacja działalności Krucjaty po II wojnie<br>światowej . . . . .                                    | 223 |
| 6.2. Krucjata w środowiskach polonijnych . . . . .                                                            | 228 |
| 6.3. Koncepcje wychowawcze Eucharystycznego<br>Ruchu Młodych . . . . .                                        | 230 |

---

|                       |     |
|-----------------------|-----|
| Zakończenie .....     | 235 |
| Bibliografia .....    | 243 |
| Indeks nazwisk .....  | 275 |
| Zusammenfassung.....  | 281 |
| Spis fotografii ..... | 285 |
| Aneks .....           | 289 |